

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 5, 6, 8, 14, 16, 26, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2021 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. **Energetikos įrenginiai** – techninės konstrukcijos, tarp jų mechanizmai, mašinos, aparatai, linijos, jų pagalbiniai įtaisai ir technologiniai priklausiniai, skirti energijos ištekliams ir (ar) energijai žvalgyti, išgauti, perdirbti, gaminti, laikyti, kaupti, transportuoti, perduoti ir (ar) skirstyti.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. **Energetikos objektai** – elektrinės ir katilinės; elektros tinklai ir jų technologiniai priklausiniai; energijos kaupimo įrenginiai; magistraliniai dujotiekiai, gamtinių dujų sistemos, gamtinių dujų saugyklos, suskystintų gamtinių dujų terminalai ir saugyklos; magistraliniai naftotiekiai (produktotiekiai); naftos perdirbimo įrenginiai, naftos ir naftos produktų terminalai ir saugyklos, suskystintų naftos dujų įrenginiai; šilumos perdavimo tinklai ir jų technologiniai priklausiniai.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. **Energetikos veikla** – ekonominė veikla, apimanti energijos išteklių ar energijos žvalgymą, gavybą, perdirbimą, gamybą, laikymą, kaupimą, transportavimą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, prekybą, rinkodarą, energetikos objektų ir įrenginių įrengimą ir (ar) eksploatavimą.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 22 dalį ir ją išdėstyti taip:

„22. **Išmanioji energijos apskaitos sistema** – energijos vartojimo ir gamybos matavimo priemonę ir duomenų perdavimo įrenginius apimanti elektroninė sistema, kurią naudojant gaunama daugiau informacijos nei naudojant įprastą energijos matavimo priemonę ir kuri informacijos, stebėjimo ir kontrolės tikslais perduoda ir gauna duomenis elektroniniu ryšiu.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 43 dalį ir ją išdėstyti taip:

„43. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – įstatymų nustatytais atvejais Lietuvos Respublikos Vyriausybės įpareigojimu energetikos įmonių teikiamos paslaugos, kuriomis siekiama įgyvendinti valstybės energetikos, ūkio ir (ar) aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus ir apginti teisėtus visuomenės interesus.“

6. Papildyti 2 straipsnį 45 dalimi:

„45. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme, Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatyme, Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatyme ir Europos Sąjungos reglamentuose, reglamentuojančiuose energetikos sektorių veiklą.“

2 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustato atskirų energetikos sektorių energijos apskaitos organizavimo, matavimo priemonių ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų įrengimo ir eksploatavimo tvarką;“.

3 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 21 punktą.

4 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 11 dalies 12 punktą ir jį išdėstyti taip:

„12) kontroliuoja, kad energetikos sektoriuose būtų užtikrintas energijos perdavimo ir skirstymo veiklos nepriklausomumas nuo energijos gamybos ir tiekimo veiklos interesų taip, kaip nustatyta atskirų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose, ir išvengta kryžminio šių veiklų arba kitos su energetika susijusios ar nesusijusios veiklos subsidijavimo;“.

2. Pakeisti 8 straipsnio 11 dalies 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14) prižiūri, ar nepasitaiko konkurenciją ribojančios sutartinės praktikos, įskaitant išimtinių teisių sąlygas, kurias taikant vartotojams gali būti užkirstas kelias arba apribota galimybė vienu metu sudaryti sutartis su daugiau negu vienu tiekėju, ir apie tokią praktiką praneša Konkurencijos tarybai;“.

3. Pakeisti 8 straipsnio 11 dalies 15 punktą ir jį išdėstyti taip:

„15) ne rečiau kaip kartą per 5 metus arba kitais įstatymuose nustatytais terminais skelbia rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, ir teikia jas Konkurencijos tarybai;“.

4. Papildyti 8 straipsnio 11 dalį nauju 34 punktu:

„34) pagal kompetenciją užtikrina keitimosi duomenimis procesų derinimą su svarbiausiais rinkos procesais regioniniu lygmeniu, įskaitant Tarybos keitimąsi duomenimis šio įstatymo 26 straipsnio tikslais ir tinklų (sistemos) operatorių, tinklų (sistemos) naudotojų ir rinkos dalyvių keitimąsi duomenimis vykdant teisės aktuose nustatytus reikalavimus;“.

5. Papildyti 8 straipsnio 11 dalį 35 punktu:

„35) pagal kompetenciją priima energetikos įmonėms privalomus vykdyti sprendimus;“.

6. Buvusį 8 straipsnio 11 dalies 34 punktą laikyti 36 punktu.

7. Pakeisti 8 straipsnio 15 dalį ir ją išdėstyti taip:

„15. Tarybos strateginio veiklos plano projektas skelbiamas viešai teisės aktų nustatyta tvarka. Pasibaigus kalendoriniams metams, Taryba per keturis mėnesius parengia praėjusių metų veiklos ataskaitą, kurioje, pateikiami strateginio veiklos plano įgyvendinimo rezultatai, nurodomi veiksmai, kurių imtasi šiame įstatyme ir kituose įstatymuose Tarybai priskirtoms funkcijoms vykdyti, pasiekti rezultatai, ir pateikia Respublikos Prezidentui, Seimui, Vyriausybei, o per šešis mėnesius – Europos Komisijai ir Europos Sąjungos Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai (ACER), veikiančiai pagal Reglamentą (ES) 2019/942 (toliau – Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra). Veiklos ataskaitoje Taryba taip pat nurodo veiksmus, kurių imtasi šiame įstatyme ir kituose įstatymuose Tarybai priskirtoms funkcijoms vykdyti, ir pasiektus rezultatus. Taryba ataskaitas paskelbia savo interneto svetainėje. Tarybos finansinį ir veiklos auditą atlieka Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė.“

8. Pakeisti 8 straipsnio 18 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) Tarybos kitų metų pajamos apskaičiuojamos pagal praėjusių metų atskirų energetikos sektorių energetikos įmonių veiklų, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, metines pajamas: 2,19 procento šilumos perdavimo veiklos pajamų, 0,59 procento elektros energijos perdavimo ir skirstymo pajamų bei Vyriausybės nutarimu patvirtintų Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų veiklų pajamų ir 1,37 procento gamtinių dujų skystinimo (pakartotinio dujinimo), perdavimo ir skirstymo veiklų pajamų;“.

9. Pakeisti 8 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„19. Taryba, atlikdama jai pavestas energetikos veiklos reguliavimo, priežiūros ir kontrolės funkcijas, vadovaujasi Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais, taip pat laikosi visų teisiškai privalomų Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros ir Europos

Komisijos sprendimų ir juos įgyvendina. Tarybos vykdomų konsultacijų ir nacionalinio bei tarptautinio bendradarbiavimo principus nustato šio įstatymo 26 straipsnis ir atskirų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančių įstatymų nuostatos.“

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 14 straipsnio 2 dalį nauju 14 punktu:

„14) energetikos infrastruktūros plėtros gairės ir priemonės;“.

2. Buvusį 14 straipsnio 2 dalies 14 punktą laikyti 15 punktu.

6 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 16 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Energetikos įmonės savo veiklos teritorijoje nustatyta tvarka prijungia energijos gamintojų, energijos kaupimo įrenginių savininkų, vartotojų atitinkamai energiją gaminančius, kaupiančius ir (ar) naudojančius įrenginius prie veikiančių energijos perdavimo ar skirstymo tinklų ar sistemų. Prijungimo išlaidas pagal nustatytus įkainius, Tarybos nustatyta tvarka įvertinus būtinas prijungimo sąnaudas, padengia gamintojai, energijos kaupimo įrenginių savininkai ir (ar) vartotojai, jeigu įstatymuose nenustatytas išlaidų paskirstymas tarp tinklų (sistemų) operatoriaus ir gamintojo, energijos kaupimo įrenginių savininko ar vartotojo. Prijungimo darbai atliekami pagal energetikos įmonės, energijos kaupimo įrenginių savininko ir energijos gamintojo ar vartotojo privalomai sudaromą įrenginių prijungimo paslaugos sutartį.“

7 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 26 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Taryba glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, įskaitant dalyvavimą jos Reguluotojų valdybos darbe pagal Reglamento (ES) 2019/942 21 straipsnį, taip pat su kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Europos Komisija.“

2. Pakeisti 26 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Taryba, veikdama pagal šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose suteiktus įgaliojimus, viena ar kartu su kompetentingomis Lietuvos Respublikos, kitų valstybių narių ar Europos Sąjungos institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis siekia šių bendrųjų tikslų:

1) skatinti konkurencingos, saugios ir aplinką tausojančios lanksčios elektros energijos ir gamtinių dujų vidaus rinkos kūrimą Europos Sąjungoje, veiksmingą rinkos atvėrimą visiems Europos Sąjungos vartotojams ir tiekėjams, taip pat užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo elektros energijos tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus;

2) plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines tarpvalstybines elektros energijos ir gamtinių dujų rinkas Europos Sąjungoje;

3) panaikinti prekybos elektros energija ir gamtinėmis dujomis tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant reikiamų tarpvalstybinių elektros energijos ir dujų perdavimo pajėgumų plėtros apribojimus, kad būtų patenkinta paklausa ir didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos ir gamtinių dujų perdavimui Europos Sąjungoje;

4) kuo rentabiliau plėtoti saugius, patikimus ir efektyvius tinklus (sistemą), kurie būtų naudojami nediskriminuojančiais pagrindais ir orientuojantis į vartotojus, ir skatinti tinklų (sistemos) tinkamumą ir bendruosius energetikos politikos tikslus atitinkantį energijos vartojimo efektyvumą, taip pat atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir paskirstytos gamybos integravimą dideliu ir mažu mastu tiek perdavimo, tiek skirstymo tinkluose ar sistemose bei sudaryti palankesnes sąlygas šių tinklų (sistemos), susijusios su kitais dujų ar šilumos perdavimo tinklais (sistema), eksploatavimui;

5) sudaryti palankesnes sąlygas naujų gamybos pajėgumų ir kitų energetikos įrenginių prieigai prie tinklų (sistemų), pirmiausia pašalinant kliūtis, trukdančias naujų rinkos dalyvių prieigą ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybą;

6) siekiant didinti sistemos, ypač energijos vartojimo, efektyvumą ir skatinti rinkos integraciją, užtikrinti, kad tinklų (sistemos) operatoriams ir tinklų (sistemos) naudotojams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpuoju ir ilgalaikiu laikotarpiu;

7) užtikrinti, kad veiksmingai veikiant nacionalinėms rinkoms vartotojai gautų naudos, skatinti veiksmingą konkurenciją ir bendradarbiaujant su kitomis vartotojų apsaugą užtikrinančiomis institucijomis padėti užtikrinti vartotojų apsaugą;

8) padėti siekti aukštų visuotinių ir viešųjų energijos ir energijos išteklių tiekimo paslaugų standartų, prisidėti prie socialiai pažeidžiamų vartotojų apsaugos ir padėti suderinti keitimosi būtinais duomenimis procedūras vartotojams keičiant tiekėjus.“

3. Pakeisti 26 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Taryba turi teisę kreiptis į Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą su prašymu pateikti nuomonę, ar Tarybos priimti sprendimai atitinka Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus ir (ar) Europos Komisijos patvirtintas gaires.“

4. Pakeisti 26 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Taryba turi teisę pranešti Europos Komisijai apie kitos valstybės narės reguliavimo institucijos priimtą sprendimą, reikšmingą tarpvalstybiniam elektros energijos mainams, kuris, Tarybos vertinimu, neatitinka Reglamente (ES) 2019/943 ar Direktyvoje (ES) 2019/944 nurodytų gairių. Toks pranešimas turi būti pateiktas Europos Komisijai per du mėnesius nuo atitinkamo reguliavimo institucijos sprendimo priėmimo.“

5. Pakeisti 26 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Jeigu Europos Komisija Direktyvos (ES) 2019/944 63 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis nurodo panaikinti Tarybos priimtą sprendimą, Taryba ne vėliau kaip per du mėnesius privalo panaikinti arba pakeisti atitinkamą sprendimą, atsižvelgdama į Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimus, ir apie tai informuoti Europos Komisiją.“

8 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„30 straipsnis. Energijos apskaita

1. Pagaminta, perduodama, skirstoma, parduodama, eksportuojama, importuojama ar tranzitu perduodama energija turi būti įtraukiama į apskaitą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos energijos apskaita turi būti tvarkoma energijos matavimo priemonėmis ar išmaniosiomis energijos apskaitos sistemomis, išskyrus atskirų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytus atvejus. Matavimo priemonių, įskaitant matavimo priemones, kurios yra išmaniosios energijos apskaitos sistemos sudedamoji dalis, teisinis metrologinis patvirtinimas turi būti atliktas Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Energijos matavimo priemonės ar išmaniąsias energijos apskaitos sistemas savo lėšomis įrengia ir eksploatuoja perdavimo, skirstymo ar laikymo energetikos objektus nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdančios energetikos įmonės, išskyrus atskirų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytus atvejus. Atskirų energetikos sektorių veiklą reglamentuojančių įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka šioje dalyje nurodytos energetikos įmonės energijos vartojimo ir (ar) gamybos apskaitai diegia išmaniąsias energijos apskaitos sistemas.

4. Energijos matavimo priemonės ar išmaniąsias energijos apskaitos sistemas tarp energetikos objektų įrengia ir eksploatuoja energiją perduodančius energetikos objektus nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais juos valdančios energetikos įmonės savo lėšomis.“

9 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Energetikos įmonės, vykdančios energijos ar energijos išteklių tiekimo veiklą, ne mažiau kaip penkerius metus saugo ir kompetentingoms valstybės institucijoms, tarp jų Tarybai, Konkurencijos tarybai ir Europos Komisijai, šių prašymu pateikia visų sandorių su didmeniniais

variantais ir perdavimo sistemos operatoriais, sudarytų pagal elektros energijos ar dujų tiekimo sutartis ir elektros energijos ar dujų rinkos išvestines finansines priemones, duomenis.“

10 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo priedą ir jį išdėstyti taip:

„ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/42/EEB dėl naudingumo koeficiento reikalavimų naujiems karšto vandens katilams, deginantiems skystąjį arba dujinį kurą, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/28/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2005/32/EB, nustatančią ekologinio projektavimo reikalavimų energiją vartojantiems gaminiais nustatymo sistemą, taip pat Tarybos direktyvą 92/42/EEB bei direktyvų 96/57/EB ir 2000/55/EB nuostatas, susijusias su Komisijai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais.

2. 2009 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 245/2009, kuriuo įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/32/EB, nustatant liuminescencinių lempų su įmontuotu balastiniu įtaisu, didelio intensyvumo išlydžio lempų, balastinių įtaisų ir tas lempas naudoti pritaikytų šviestuvų ekologinio projektavimo reikalavimus, ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/55/EB, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 347/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 245/2009 dėl liuminescencinių lempų be įmontuoto balastinio įtaiso, didelio intensyvumo išlydžio lempų, balastinių įtaisų ir tas lempas naudoti pritaikytų šviestuvų ekologinio projektavimo reikalavimų.

3. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB.

4. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB.

5. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinant Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005.

6. 2009 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 643/2009, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/32/EB nustatomi buitinių šaldymo aparatų ekologinio projektavimo reikalavimai, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. liepos 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 643/2009, kuriuo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/32/EB nustatomi buitinių šaldymo aparatų ekologinio projektavimo reikalavimai.

7. 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo.

8. 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo.

9. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB.

10. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra.

11. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos.

12. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES.“

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas